СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. Ч. 178. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 2 серпня 1932. — VOL. XL. No. 178. Jersey City, N. J., Tuesday, August 2, 1932. THREE CENTS.

„БОНУСОВА АРМІЯ" В ДЖАНСТАВН

ГОРОЖАНИ ПІДНОСЯТЬ ПРОТЕСТ ПРОТИ НЕЇ.

ДЖАНСТАВН (Па.). — Розбиті „сили" так званої „бонусової армії" зібралися тут як гості міста, запрошені мейором Меклоскім та розложилися табором на вільних полях коло Айдел Парку. Табор не має ніяких захоронок для дітей і ветерани таборують як цигани.

Місцеві бизнесмени не дуже вдоволені з запросин мейора та роблять усе можливе, щоб „армія" побувала тут як найкоротше.

Вотерс, командант „армії", заставив ветеранів присягнути на вірність новій організації, яка називається „кекі шертс", але якої цілі ще не означені. Він каже, що з часом армія буде мати 5 до 8 міліонів членів, рекрутованих переважно з безробітних. Покищо тут до неї буцімто належить півтретя тисячі.

Тимчасом у Вашингтоні велика лава присяжних суддів робить слідство над заворушеннями, шукаючи людей, які підбурювали ветеранів.

З ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ.

ВАШИНГТОН. — Демократичний кандидат Рузвелт постановив обїждати цілі Злучені Держави за свою кандидатуру. Пічне він цю туру у вересні та доїде аж до Тихого океану. Він має класти натиск на нерозумний спосіб Гувера заряджувати кризі. Має теж називати Гувера радикалом.

Для підпертя його кандидатури зорганізувалися спеціальна „ліга" бизнесменів та професіоналістів.

З Филипин приїжджає до Америки полковник Теодор Рузвелт, генеральний губернатор Филипинських островів, щоби помогти Гуверови у виборчій кампанії.

16 ЛЮДЕЙ ЗАГИНУЛИ ВІД ЗЛОЇ ГОРІВКИ.

НЮ ЙОРК. — В долішній частині східного Ню Йорку загинули від минулої середи 16 душ від злого алькоголю. Поліція й федеральні агенти роблять спеціяльні зусилля, щоби знайти жерела отруйного напитку.

Пятого з померших знайдено неживими на вулицях. Троє з них померли в суботу. Двох блукали вулицями; їх доставлено до шпиталів, де вони померли.

ПОЧАТОК ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРИЩ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — Кертис, заступник президента Злучених Держав, відкрив офіціяльно міжнародні атлетичні змагання. На видовищу було до 100,000 осіб. Парада почалася точно в означеній годині. Параду вели представники Греції, на честь старинних Олімпійських игрищ, яких воскресенням мають бути теперішні игрища.

Найкращою частиною програми першого дня було зложення „олімпійської присяги", котра звучала: „Присягаємо, що будемо брати участь в Олімпійських игрищах, шануючи правила, після яких вони мають відбуватися, та повні бажання будемо брати в них участь у правдивім дусі стортсменства за честь нашого краю й на славу спорту".

НА ЗАРАДУ КРІЗІ.

ВАШИНГТОН. — Федеральний уряд має почнати в понеділок уділювати позички приватним підприємствам, заатакованим кріаою. Уряд уже дав відповідне припоручення федеральним резервовим банкам. Позички будуть уділені на 6 місяців.

У Гері, Індіяна, велике число безробітних починає управляти на городах ярину для виживлення себе через кризу. Бизнесмени й банки помагають плянови. Наслідком цього управляється в 45 громадах стейту 43,900 городів.

ВІДКРИЛИ ТРУПІВ І ФАБРИКУ ГРОШЕЙ.

НЮ ЙОРК. — Алексaндер Ґордон, шофер таксівки, побачив одного дня, що з одного мешкання в домі в котрім він жив, повіває віконна заслона. За нею він бачив горіюче світло. Два дні опісля вітер знову повівав заслоною, а за нею далі світилося світло. Здивований Ґордон повідомив поліцію, а ця вдерлася до мешкання, з якого видно ніхто не виходив. У помешканню знайдено два трупи. В одному з них пізнано давно поліцією пошукуваного бандита Роберта Конроя, який убив полісмена в Толідо та брав участь у багатьох грабунках з бандою Берка. Його товаришка була жінка, видно, вбита Конроем, який після вбивства поповнив самогубство.

В домі знайдено опісля фабрику фальшивих грошей. Підроблювано там 5-долярові банкноти, які від якогось часу курсували по Ню Йорку. Поліція не може знати, яка була причина вбивства й самовбивства.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ЗАТЬМІННЯ СОНЦЯ.

БОСТОН. — Астрономічна обсерваторія Гарвардського університету видала осторогу до всіх тих, що збираються оглядати затьміння сонця, яке припадає на 31 серпня. Обсерваторія пригадує, що по кождім затьмінню сонця до лікарів зголошуються багато людей, які ушкодили собі очи, приглядаючися затьмінню голими очима або через незатемнені скла.

ЯПОНІЯ ГОТУЄТЬСЯ ДО ДАЛЬШОГО НАСТУПУ.

На нараді воєнних лідерів у Пекінгу (Китай) обговорювано становище в північному Китаю, наскільки він загрожений Японцями. Більшість членів наради схиляється до того, що Японія таки готується до наступу з Манджурії на північний Китай. Тепер вона лише вичікує закінчення праці комісії Ліґи Націй, що досліджувала становище в Манджурії. Японія ввесь час підвозить амуніцію в стратегічні пункти, на які вона може сперти акцію своєї армії против північного Китаю.

ЗБОЖЕВОЛІЛА ПРИ МАТУРІ.

В Пінську 19-літня Розалія Гайскін, учениця місцевої гімназії, підчас здавання іспиту зрілости з математики збожеволіла. Родина рішила вивезти її на лікування до Варшави. По дорозі божевільна в пристуці фурії хотіла вискочити з вагону і повисла на дверях вагону. На крик матери один моряк втягнув її назад до переділу. Нещасливу привезли до варшавського шпиталю для хорих на умі.

ВАНДАЛЬСЬКІ ЗНАХІДКИ НА ШЛЕСЬКУ.

Бреславський археольоґ, д-р Мартин Ян, відкрив недавно старогерманське селище в копальні каоліну біля Вайденав на Шлеську. В тій самій околиці знайшли були вже давніше 7 гробів з II—III ст. по Хр. Обі знахідки належать Вандалам, які у III. ст. по Хр. замешкували також більшу частину Галичини, та залишили по собі багато тілопальних гробів з ритуально гненою зброєю.

СТРАШНЕ САМОГУБСТВО БАТЬКА.

В окружнім суді у Варшаві йде розправа проти кількох службовців найвищого суду, обвинувачених у комунізмі. Батько обвинувачених Станіслава та Гонорати Щот, бувший огородник, хотів бачитися з дочкою, щоби, як твердив, спростувати помилку. Діставши відповідь, що, поки йде слідство, він не може бачитися з дочкою, а вина його дітей безсумнівна. Після такої відповіди батько вернувся до дому, облляв себе нафтою і згорів серед страшних мук.

ПО ТРИЦЯТЬОХ ЛІТАХ.

До всесвітнього полярного інституту в Ленінграді зголосився один Самоїд із кусником пергаміну, на якому є англійський текст, датований 7-го червня 1902. Це є візвання на поміч, яке писав Болдуїн Ціґлер із землі Франца Йосифа. Чекав він трохи довго...

ЧИ КІНЕЦЬ ПОДРУЖЖЯ?

Відомі німецькі соціольоги, д-р Ерт і д-р Швайкарт, оголосили на днях висліди своїх дослідів над німецькими родинами. Назагал справа з німецькими подружжями представляється не найгірше, але число уродин в порівнанні з 1913 роком помешало на подовину. У 1913 річна статистика уродин виказувала круглo два міліони уродин, у 1931 тільки один міліон. 40 відсотків німецьких родин є бездітні, а тільки 15 відс. усіх подружь „позволяє собі" на більше ніж двоє дітей. Зросло теж непомірно число судових процесів за зігнання плоду.

ЗАГАДОЧНА СМЕРТЬ РЕДАКТОРА.

У Варшаві в домівці, де донедавна була редакція російського щоденника „За Свободу", знайшли тіло Евгена Шевченка, співредактора цього часопису. Умер перед кількома днями, як кажуть лікарі, мабуть наслідком внутрішньої кровотечі.

ОБІКРАВ ЛЕГКОДУШНУ.

Ксеню Косову з Нараїва, повіт Бережани, привіз реемігрант Костка до Львова, щоби їй тут виробити документи. Документів Косовій не виробив, а забрав у неї 80 долярів і 890 зол. і пропав. Поліція шукає обманця.

ВКРАЛИ АВСТРАЛІЙСЬКУ ЦЕРКВУ.

Австралійці кажуть, що їхні злодії здобули рекорд тяжкої ваги злодійства, коли ватага злодіїв розібрала й вкрала велику, в кольоніяльнім стилю деревяну церкву на острові Мозчето, який лежить у долішній части ріки Гунтер, у стейті Ню Савт Вейс (Нова Південна Валія). Коли ватага злодіїв у робітничих одягах приїхала двома великими суднами на остров і почала розбирати церкву, здивовані мешканці острова вдоволилися запевненням злодіїв, що церкву мають перебудувати в кращому місці. Щойно тоді, коли за злодіями й церквою не стало сліду, вірні дізналися, що високий кошт будівельного матеріялу й цінні деревляні предмети церкви стягнули на себе злодіїв.

ВІДДАВЦЯ НЕСАМОВИТОЇ ПОСИЛКИ ЗЛОВЛЕНО.

Берлінська поліція арештувала убивника своєї мами, Людвіка Шефля, який подав у французькій амбасаді пакунок, що містив у собі дві відтяті руки. В ціли висліджения Шефля змобілізовано 8 тисяч поліцаїв і кожному вручено фотографію вбивника. По докладній ревізії всіх готелів, пенсіонатів та парків натрапила вкінці поліція на вбивника в помешканні одного адвоката, до якого Шефль прийшов з візитою. В часі переслухання вбивника виявилося, що Шефль дійсно є умово недужий. Арештований заявив, що особа, яку він убив, не є його мамою, бо його підкинули, та що його родичі мешкають у Медіоляні. Бажаючи вернутись до своїх родичів, прибув він в тій ціли до французької амбасади, щоб заосмотритися в відповідні папери до подорожі. Виявилося також, що Шефль випитував про приватну адресу Гінденбурга та хотів його відвідати. Мають його примістити в заведенні для умово недужих.

МНОГОЛЮДНА ЯПОНІЯ.

На основі оголошеного вислїду урядового перепису з жовтня 1931 р. число населення в Японії доходило до 90,396,000 осіб.

РІЖНІ КОЛЬОРИ ЖАЛОБИ.

В Европі, Америці й Японії вживають чорного кольору як знаку жалоби. В інших краях служать для жалоби інші кольори. В Сирії кольором жалоби є блакитний, в Єгипті жовтий, в Абісинії сірий, або попелястий, в Індії червоний, а в Китаю білий.

СЕНЗАЦІЙНЕ САМОГУБСТВО ПРОФЕСОРА.

В Золочеві застрілився професор місцевої польської гімназії, Харак. Він був господарем 8-мої кляси, яку провів від нижчої гімназії до матури. Іспит зрілости випав погано, бо перепало аж 9 абітурієнтів. З того приводу прийшло між візитатором, висланим з кураторії, і проф. Хараком до гострої сцени, після чого професор попав у такий нервовий розстрій, що відобрав собі життя. Мав 60 літ.

ТРЕТИНА НАСЕЛЕННЯ ПОЛЬЩІ НЕ ПОЛЯКИ.

Обчислення головного статистичного уряду на основі загального спису населення з грудня м. р. виказали, що Польща має 31 прц. населення, для якого польська мова не є матірна. Польською мовою, як матірною, користується тільки 22,051,000 осіб, що творить 69 прц., іншими мовами 9,889,000 осіб, або 31 прц. Всіх мешканців Польщі начислили урядово на 31,941,000 осіб.

ЗАСУДИЛИ КНЯЖНУ ВОРОНЕЦЬКУ.

Варшавський суд засудив княжну Воронецьку на 3 роки твердині із зарахуванням слідчого арешту за вбивство її суджeного Боя.

ВІЙСЬКОВА КОЛЬОНІЗАЦІЯ СКІНЧЕНА.

Тому, що запас землі, призначений на військові наділи вичерпався, польське міністерство рільних справ повідомляє, що не буде розглядати нових подань в справі наділення війcькових осіб землею.

КАРА ЗА ГУСІЛЬНИЦІ.

Закарпатська „Свобода" повідомляє, що на цілому Закарпатті появилися масово гусільниці, які пожерли листя і цвіт переважно сливових дерев, так, що вже й на другий рік не можна надіятись урожаю, бо добрий 50 прц. тих дерев напевно всохне. Щоби пошкодованим ще більше допекти, чеська адміністраційна влада наложила на людей кару по 10 корон за кожне дерево, бо, мовляв, не спрятали з дерев яєчок тих гусільниць. Наслідок тепер такий, що господарі в багатьох селах повирубували овочеві дерева. Не досить, кажуть, що сталася нам шкода, а ще й з того пани тягнуть для себе зиски. Доказ, як низько стоїть на Закарпатті хліборобська культура.

ВІДГОМІН КОНСКРИПЦІЇ.

В селі Красичах, пов. Перемишль, пописується колись Українка-Стисло, тепер „українка-нежерка" Гаськова. Коли була незамужня, то щиро працювала на рідній ниві. Опісля, коли вийшла замуж за поліцая Гаська, змінила фронт. І звідси зачинаються її виступи. Громадяни Красичів не довірили їй підчас конскрипції і вибрали її для ясисти двох людей, а то Петра Ткача і Михайла Сидора. Вона проганяла їх від себе, та коли ті покликувались, що вони вибрані громадою, вона веліла їх арештувати. Справа потягнулась аж до суду. Оце 27-го травня відбулась перед городським судом розправа і Петра Ткача і Михайла Сидора засуджено на три дні вязниці із заміною на 15 золотих.

НА ВИБОРАХ У НІМЕЧЧИНІ ПЕРЕМОГЛИ РЕПУБЛИКАНЦІ

ПАРЛЯМЕНТ НЕ БУДЕ МАТИ ТРІВКОЇ БІЛЬШОСТИ. НАЦІОНАЛІСТИ ПОДВОЇЛИ СВОЄ ПРЕДСТАВНИЦТВО В ПАРЛЯМЕНТІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Вибори до парляменту не дали сподіваної перемоги для гітлерівців. Коли вже говорити про перемогу на виборах, то її одержав центр на чолі з бувшим канцлером Брінінгом. Тому Брінінг в райхстаґу буде грати значну ролю, як лідер центру, що кождого часу може дати перемогу якіинебудь групі, чи то републиканьско-соціялістичній, чи націоналістично-монархічній.

Репресії уряду фон Папена збільшили також симпатиків комуністичної партії, яка збільшила своє представництво в парляменті на 12 голосів. Гітлерівці більше ніж подвоїли скількість своїх представників, яких тепер вони мають в райхстаґу 229. Соціялісти здобули 133 мандати, отже стратили 10 проти скількости в розвязаному недавно парляменті. Централісти збільшили своїх послів на 11 і мають їх тепер 98.

Відношення партійних сил тепер таке, що в парляменті годі утворити більшість, яка моглаб провадити політику країни; хіба гітлерівці обєдналисяб з монархістами, а їх підтримав би центр Брінінга. Та цього годі сподіватися, а тому думають, що уряд фон Папена лишиться далі при владі, як „невтральний". Райхстаґ, згідно з конституцією, збереться 1 вересня, а тоді вже можна буде говорити, якою дорогою піде далі німецька політика. Нема ніякого сумніву, що й далі скритим диктатором Німеччини буде воєнний міністер генерал Курт фон Шляйхер, який уже кілька років домінує в німецькій політиці, залишаючись „таємничою людиною", укритою далеко за лаштунками. Він уміє приятелювати з монархістами, хоч сам не є монархістом, а також приватно приятелює й з соціялістами, хоч є їх рішучим політичним ворогом у публичному життю держави.

Не зважаючи на всі заходи поліції, вибори не обійшлися без жертв. В багатьох містах Німеччини відбулися криваві бійки між комуністами, націоналістами та соціялістами. В останній день перед виборами вбито 10 членів боєвих організацій цих партій і кілька десятків тяжко поранено.

БОЛЬШЕВИКИ ГОТУЮТЬСЯ ДО ВІЙНИ.

ХАРБІН (Манджурія). — Всі, що приїжджають з Росії, кажуть, що большевики не перестають підвозити на Далекий Схід війська, воєнне устаткування, харчі та всі матеріяли, яких потрібує теперішня війна. Крім того поспішно закріплюють район Владивостока та будують укриття для населення на випадок повітрової ґазової атаки.

Разом з тим большевики очевидно вважають неминучим захоплення Японцями Східно-Китайської залізниці, а тому вони ввесь час вивозять з Манджурії все майно, яке лише можна вивезти. Вивозять звідти паротяги, вагони, ріжні склади залізничих матеріялів, зменшують скількість своїх урядовців та забирають до Росії визначніших залізничих фаховців. Також замикають ріжні торговельні підприємства, банки й т. п.

НОВИЙ КОНФЛІКТ КИТАЮ З ЯПОНІЄЮ.

ШАНГАЙ (Китай). — Китайський уряд не заплатив чергової контрибуції $150,000, які належаться Японії по договорі за повстання боксерів в 1900 році. Тоді це повстання китайських „розбійників" було здавлене інтернаціональними військами, а Китай зобовязався виплатити ріжним урядам відшкодування за зруйноване майно їх підданих.

Китайський уряд каже, що він тепер не буде платити Японії цього відшкодування, бо Японія в деяких портах захопила всі китайські митні побори. Припинення виплати цієї контрибуції Японії може викликати формальну війну між Японією та Китаєм.

АКТИВНІСТЬ ЯПОНЦІВ У МАНДЖУРІЇ.

ХАРБІН (Манджурія). — Японці знову почали повітрові напади на ріжні міста в провінції Джеголі. Вони, як видно, готуються до дальшого захоплення цієї манджурської провінції, щоб підійти ближче до північного Китаю та до внутрішньої Монголії. Манджурія далі лишається ізольованою від всього світа. Довкола Харбіна Японці будують земляні укріплення, щоб захистити місто від можливого нападу китайських повстанців. Це свідчить про те, що Японці сподіваються довшої кампанії в Манджурії. Розповсюднилася чутка, що вбито генерала Ма, який керує китайськими повстанцями. Та японське воєнне командування не дуже довіряє цій чутці.

ДАЛЬШІ РОЗМОВИ ПРО ОБЕЗЗБРОЄННЯ.

ЛОНДОН (Англія). — Преса повідомляє, що можливо в наступнім місяці буде скликана до Лондону ще одна конференція пятьох великих морських держав для вироблення пляну обмеження свого морського зброєння. Кажуть, що головні морські держави, як Америка, Англія та Франція, вже в засаді договорилися про обмеження своїх морських сил. Тепер лишиться ще приєднати до себе Італію та Японію.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕБЕЗПЕЧНА НАУКА З ВАШИНҐТОНУ

Ціла Америка шумить нині відґуками викинення з Вашинґтону так званої бонусової експедиційної армії. Ґазети присвячують справі цілі сторони. Балачки про це чути на кождім кроці.

Подія справді небуденна. У Вашинґтоні зявляється велике число людей, щоби своєю масовою появою зробити натиск на конґрес і президента. Коли стало ясно, що їх намір їм не повівся, вони, безробітні, незаосмотрені в засоби до життя, лишаються далі в столиці. Уряд старається для них про гроші на поворот домів, але вони не вертаються. Жиють далі в старих домах, призначених на повалення. Уряд, бачучи, що історія може дійти до якогось неприємного закінчення, старається їх позбутись. „Армія" відмовляється. Вислана поліція зводить бійку та цофається. „Армія" певна, що уряд не в стані вжити проти неї війська, бо „армія" це бувші вояки, ветерани великої війни. Та викликане урядом військо робить скоро порядок з ветеранами, зовсім так, як колись тамті робили на війні з цивільним населенням. І „бонусова армія", боса, голодна, волічеться до дому, якого вона не має...

Подія має багато сумних сторін. Штовхали ветеранів іти до Вашинґтону політикани, а відтак багато з них ветеранів покинули. Уряд довго толерував їх там, поки йому терпець не урвавсь, і він став говорити про лад. Якби він був думав про лад відразу, то того не булоб. Провідники ветеранів зібрали велику масу людей, тішилися силою такої маси, забуваючи на те, що велика маса людей може легко вирватися зпід керми провідників і стати товпою. Товпа легко слухає підшептів крайніх людей, деколи платних аґентів, які на це тільки йдуть, щоби викликати клопоти. Так і сталося. „Армія" перемінилася скоро в товпу та робила таке, на яке провідники її певно не хотіли вести. Тоді уряд мусів зазначити, що навіть ветерани не сміють нарушувати ладу й порядку.

Як видно з фактів, побідником тут не виходить ніхто; потерпіли тут усі, від уряду до „бонусової армії". Вийшла теж компромітація для Америки; компромітація не в тому, що так поступається з бувшими жовнірами, а в тому, що ця „армія" це властиво частина другої, багато більшої армії, армії безробітних робітників. На прикладі ветеранів робітники починають бачити, що політичні провідники потратили в кризу голови й не вміють знайти на неї відповідної заради.

Андрій Камінь.

ЩО ЗМОЖУТЬ ЖІНКИ

(Лист з Пряшова).

В днях 19 і 20 червня ц. р. відбулося в Пряшові урочисте святкування ювілею 540 роковин приходу Ф. Корятовича з подолянами на нашу землю; ювілею історичного доказу українського походження нашого народу; свято нашої слави, свято нашої мови, наших пісень, наших народних танців.

В ці памятні дні 19 й 20 червня, в дні цього величавого народнього маніфестування історичної правди, вся пряшівська українська суспільність мала святочний український вигляд і замітне серед цеї суспільности якесь піднесення й оживлення. Сама природа ніби чується по святочному: ярко блистить сонце й радісно чарує око весела зелень весни.

Величаве святкування ювілею було закінчене дня 20 червня урочистим і більше ніж успішним концертом народньої пісні й балетом народніх танців. З широкої околиці Пряшева та з далеких кутиків нашого краю позїздилися щирі народні представники. Народа на цьому концерті-балеті було так багато, що велика саля не могла помістити всіх і багато залишилось стояти на дворі.

Докладне описання цього достойного й успішного свята зроблять інші. Тут лише вкажемо на деякі риси учасників концерту й балету. Концерт складався з сольо-співів, які були виконані нашою відомою знаменитою артисткою п. Ф. Омелянович-Павленко й симпатичною знаною артисткою п. Іваницькою-Кокурузовою. Таких люблених всіми артисток-співачок, які все віддають нашому народньому мистецтву й артистичному таланови, яких заздрили би не абиякі народи, ми багато не маємо!

Пряшівчани по заслугам оцінили їх, коли з квітками й гучною славою провадили їх аж до залізничої стації.

Народні танці в балеті були представлені так майстерно, так красно підібрані, так помистецьки виконані, що про виконання їх (як і про п. балетмайстра-мистця інж. А. Кістя й про всіх виконавців) можна говорити лише самі суперлятиви. Бачучи ці гарні національні танці в багатьох з глядачів, щось заворушилося в грудях, багато собі в души присягали щиро любити свої високовартісні національні скарби. Ніколи не забуде Пряшів, пряшівська молодь глибоких вражінь наших танців.

Це лиш деякі факти з цього світлого народнього свята. Але тут важно підкреслити інші, може й найбільші по закінченню, факти, звязані з уряджениям цього свята.

Тиха, призабута Пряшівщина. Чорні хмари покривають наш нарід, який зневірюється, який не може знайти себе. Лихі вісти надходять зі всіх сторін Підкарпаття, й здається вже, що чим далі, тим гірше. Підносяться грізні хвилі, готові в один мент знести останні рештки наших народних здобутків. Спить Пряшівщина, пасивне Підкарпаття. Правда, здоровий народний інстинкт не погоджувався з тим, бунтувалася проти цього свідома воля, але поза межі безсилля вона таки не вміла вийти.

Такий стан в дальшому часі був би злочином, був би самогубством, який знівечив би всі дотеперішні досягнення й додав би до хаосу та пригноблення народніх мас. Такий стан не міг би довго тривати в життю народа, який скинув з себе повивачі етноґрафічних мудровань і ділом доказав, що він нічим не меньшевартний від інших і що йому також належаться ті права, що й іншим.

І ось, кимсь розбурхується приспана національна енерґія, відживають народні шари українського населення, ребром ставиться питання про ліпше буття народа. Підноситься пряшівська Просвіта, поширює свою діяльність, дає театральні вистави, уряджує свята.

Прокинулась Пряшівщина, чуйно прислухується все Підкарпаття.

набирає сили, все сміліше набирає сили, все смілійше стає до боротьби під чиїмсь вмілим та енерґійним керуванням. Хтось будить нарід, хтось його веде. **І якеж приємне диво, що центральною особою цього, отим „хтось" є жінка. Це наша відома письменниця й народня діячка Ірина Невицька.** Це вона сміло кидається до боротьби, це вона кидає до народа живе слово, це вона переконана в живучости національної ідеї в нас, вона кличе нарід перестати бути аморфною, етнічною ґрупою, вона учить розуміти національну боротьбу, як вияв своєї волі, це вона стремить піднімати цю боротьбу в усіх можливих ментах.

З голими руками починається народня праця на Пряшівщині, без ніяких засобів починається видання народньої ґазети, без якихнебудь коштів оживлюється й поширюється праця „Просвіти", даються гарні театральні вистави, уряджуються достойні величаві національні свята. І все це тяжко собі уявити, колиб за це не взялася п. І. Невицька. Скільки перешкод, скільки праці, неприємностей, скільки безсонних ночей! **Скільки труднощів треба було поконати, щоб уладити святкування ювілею Ф. Корятовича! Скільки невдячности, знесилення. Але не піддалася ця міцна правдива народня діячка й тихо та помаленьки, але певно веде народню справу.** Слава і слава таким жінкам!

Справедливість вимагає зазначити, що тяжко було би п. І. Невицькій працювати, якби п. І. Невицька не знайшла собі **не меньше вартісну співробітницю в особі Марії Чорновецької**. Від того якраз часу, коли п. Марія Чорновецька приїхала до Пряшева, зачинається відродження культурно-просвітньої праці, від того часу починаються й вистави й урядження свят. Тримаючись тихо, так би мовити. в тіні, **п. М. Чорновецька, з невтомною енерґією, з безмірною вірою в нарід, являється прикладом дійсної народньої працівниці.** Не хоче вона популярности, подяки, не чекає признання своєї праці. Їй не меньше прийшлося перетерпіти, були й чорні доноси урядам (хоч вона тримаєтьси взагалі дуже льояльно й не втручається в ніяку політичну боротьбу, гадаючи, що проти чисто культурної праці уряди не можуть мати якихось заперечень). І ця жінка є обмежена ще в своїй праці правно й матеріяльно. Скількиб вона могла зробити, колиб цього обмеження не було? Слава таким жінкам!

Ось звідки походять набирання сил. Ось звідки йде пробудження Пряшівщини. Ось звідки вся енерґія, вся ініціятива! **І ця активність жінок являється незаперечним доказом живучости народа.** І коли тут підкреслюється більша активність народніх мас, як бажаний і корисний прояв, то це доказує, що багато може зробити жінка для викликання здрового народнього інстинкту, який не дає заснути національній свідомости. Ця активність якраз є найважніша й найцінніша. Важніша ніж сам успіх вистав і святковань. І на цей факт святкування 540 річного ювілею приходу кн. Ф. Корятовича в Пряшів, на факт активности жінок малося на меті звернути увагу нашого суспільства й жіноцтва.

Найже активність і безкорисна праця жінок-Пряшівчанок буде прикладом для всіх тих, котрим дорогі наші ідеї, хто бачить у них ідеал наших народніх стремлінь. Най послужить прикладом і всьому нашому жіноцтву, як багато воно може помогти нам всім скорше підійти до загальної ціли й до перемоги права і справедливости!

(„Свобода", Ужгород).

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОҐРАФІЙ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1933.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у багатьох тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людей, повинен дати своє оголошення до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона, 34 кв. цалів, коштує $27.00; половина $13.50; чверть $9.00; осьма часть $4.00; перша й остання сторона в части оголошень по $33.00. Хто хотів би в своїм оголошенню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку кліші; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотоґрафії то значить, що його оголошення буде стільки дорожче коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить знаходитися в редакції по день 30 серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотоґрафії Братств і Товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які є при відділах У. Н. Союза (коли який кружок, співацьке товариство і т. п. не є при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не будеться поміщувати у календари), хотілиб, аби їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1933 рік, звolять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 30 серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер, виписаний на імя „Свободи" на суму $8.50. Ці гроші ужиється на покриття коштів виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Михайло Зощенко.

КОХАННЯ

1.

Забогатів Грицько Ловців. Пять літ у Петербурзі не був — тинявся Бог зна де, на шестий приїхав — із залізничого двірця за ним два візки добра везли.

Дивляться люди на Косій вулиці.

— Ось як Грицько! Ось який хлопець!

А Григорій Палич мовчить. Похожає довкола візків, розпаковує добро, підковами подзенькує.

У хату ввійшов Грицько — шапки не зняв, лише стягнув на широку потилицю, аж усю виголену шию закрив. Дим під образом колісцем пустив.

— Здрастуйте, — каже — мамо, я приїхав.

Дуже злякалася бабуся.

— Так це ти, Грицуню?

Заплакала.

— Прости, — каже — Грицуню, поплутав піп — нечистий хвіст — панахиду вже я за тебе в Миколи угодника...

Всміхнувся Грицько.

— Нічого, — каже — мамочко. І плакати нема чого.

Смішно старенькій стало — мамочкою величає. Та не розсміялася. Глянула кривим оком на сина й завмерла. Наче то й не Грицько. Бо й дійсно, наче не Грицько. Дивно!

А Грицько за столом пальцями грається. На одному пальчику перстень із зеленим камінцем, на другім — перстень, лише без камінця, а під рукавом бранзолетка, ланцюшкове золото.

Злякалася старенька знову.

— Та що ти, Грицуню, якось так зодягнутий? Тепер уже панське життя скінчилося.

Сказав Грицько матері:

— Безумовно скінчилося. Я, мамочко, й закінчував. Та не в цьому штука. Панське життя покінчилося, нове почалося. А покищо, поки не прийшли інші часи, поживемо, мамусенько, у Петербурзі. Маємо якетаке добро тай грошенята.

Заплакала старенька — не розуміє. Вовтузиться Грицько біля жовтої валізочки.

А під вечір Грицеві товариші прийшли. Навіть дуже насмітили на долівці, а килимовий хідник геть помняли. Грицев: всеодно, а старушка — порядкуй за ними, за стервами. Та й не впорядкувати — завзята гульня пішла.

По пяному Грицько дуже ганьбив Французів.

— Наволоч вони, мамусю — кричав він старенькій до другої кімнати. — І Ляхи — наволоч.

Тихенько охкала старенька. Подивиться, ох, подивиться старенька мати в ночі за перчиком на правім Грицевім плечі.

Та гості бавилися до ранку й сварилися скажено, як грали „в очко" повигинаними картами. А над ранком знову пили.

Грицько у шапці, а під шапкою віяльцем банкноти, підхмелений та червоний танцював дивні танці.

— Ех, ех! Не той Петербург тепер, не той... Ніде потіпатися хлопцям!

2.

Два тижні жие Грицько в місті — ситий, пяний і ніс у тютюні.

Та бо й козак із Грицька! Широкий до всього, чорт побери його душу!

То в Грицька зберуться, їдять, заїдають, то Грицька хтонебудь на пиріг просить.

А то й до „Горобця" вечером. Безумовно не той тепер Петербург, та є десь цікаві місця. Наприклад: цікаве місце — „Горобець".

Це в пристані, Дім як дім, із мезаніном і городчиком. За дня бабуся шуркає горшками, порається. А більше нічого не видати.

А вечером — кабарет.

Грошенят придбай, і все буде. Лише грошенят придбай. На ніч — сотню віддай — не горюй — люба дівчинко!

Двічі забавлявся Грицько у „Горобці" — плили грошенята. Третім разом соромна пригода вийшла: побили моряка за контрреволюцію.

Відгрожувався моряк, що донесе, хвалився знакомством „під верхом". Та він сам винен.

Сидить у Катрусі тай думки свої на голос виголошує:

— Нині, —каже — я на все плюю і, наприклад, на політику також. Мені жити хочеться, а політика зїла молодість.

А Грицько побіч у Настусечки.

— Подобаєшся, — каже — ти мені, Настусенько. Навіть дуже подобаєшся. Дуже ти з лиця похожа на одну любу особоньку. А імя тієї особоньки — Наталя Никонорівна.

А тут, бач, моряк зі словами про політику. Грицько туди.

— Це — повідає — хто так висловлюється про політику? А нумо виходи.

А він сміється та не упокорюється.

Обидився Грицько.

— Ти, — каже — може бути й про революцію так само скажеш?

— Так, — каже — так само.

Грицько тут і поблід увесь.

— Ах ти, — кричить — хоробо білоґвардійська!

Вдарив моряка. А тут іще й хлопці з Косої вулиці знайшлися.

— Бий — кричать — його. Жоржика.

Вдарили його в груди та по животі, тай штани — казьонні — на виднім місці роздерли.

Грицько після того схвилювався, не лишився ночувати — додому пішов.

А вранці до нього Іван Трохимич, жалується.

— Щож це ти — повідає — Грицьку?

А Грицько йому таке:

— А щож, я не можу забавитися в себе? Я, Іване Трохимичу, не атонський якийнебудь чернець.

— Та ну? — здивувався Іван Трохимич. — Та я, Грицьку, тебе тільки так, такеньки. З любови. Голови, кажу, не запхай в біду. Он що. А вечером, Грицьку, приходи-но до мене, жінка є для тебе пишна.

Не пішов Грицько вечором до Івана Трохимича. Довго ходив по хаті дуже поважний тай думав:

— А не женитися би мені дійсно? Себто пожити родинним життям.

3.

Вранці Грицько за своїми орудками, а мати чай попиває з цукром. Жує старенька білий хліб, балакає і сусідками:

— Грицуньо мій женитися задумав. Шукай, повідає, мамо, жінки.

Охають сусіди, дмухають у тарілочки.

— Та що це ти, Савишна?

— Так. Їй Богу, моя правда. Хочу, повідає, щоби й гарнека була та щоби даром не шарпалася.

— Щож — хрустять цукром — щож, він справедливо каже. Та лише сьогодні дівчата настали дуже безстидні. Коси пообтинали. Тютюн також легкий курять. Уже й настали раз часи. Ох, прийшов останній час...

Та дуже багато в баб уської балачки. До вечора. А вечором Грицько приходить, підсміхається, жартує зі старенькою, жінки жадає.

Одначе раз якось Грицько вчасніше прийшов. Сів, задумався тай зеленим камінчиком не любується.

— А що, — питається — мамо, чи памятаєте дочку Никонора Пилипича.

— Себто Наталочку, дилекторову дочку.

— Її, мамо.

— Чомуж би, — каже — не памятати. Навіть дуже добре памятаю. Покійного Никонора Пилипича, царство йому небесне, на смерть убили в леворюцію. А рік пізніше Наталочка вийшла за інжиніра за довговусого.

— Вийшла? — скрикнув Грицько. — Ну нічого. Хочу, мамусю, оженитися з Наталкою Никонорівною. Я стрінув її сьогодні. Пізнала. Спалахнула на личку. Я хотів до ніжок кинутися, поклонитися. Надумався. „Чекай, — гадаю — у старенької довідаюся". Так вийшла замуж, — повідаєш?

Вечором пером Грицько скрипить, пише щось. Під вечір при чаю витягає те саме, що писав.

— Ось, — каже — мамусю, листочок написаний: „Лети, лети, листику в білі рученьки Наталі Никонорівни. Перепрошую за сміливість мого листа та згадую любу особоньку.

„Колись, шість літ тому, я, Грицько Ловців, раб і прихвостень батечка вашого, Никонора Пилипича, тайну до вас відчував кохання та три роки памятав загорілі щічки і приємні ручки. Сьогодні забув усі насмішки ваші, сьогодня предкладаю моє життя в повному земському щасті. Коли скажете „так" — прибіжу наче собачка, „ні" — то до побачення, Грицьку Ловців, стільки тебе в Петербурзі й бачили. Прощавай тоді, ясочко Наталю Никонорівно. Ех, згорів Грицько, вогнем згорів. Тому подібного знакомства!"

А що, як, мамусю? Себто, листочок який кажу, написаний. Буде моя Наталочка.

4.

Вулицею біжить чоловік без шапки.

„Злодій, — думають прохожі — дурисвіт, напевно". Та це не злодій, це Грицько Ловців біжить на рішаючу стрічу з ясочкою.

У записочці всього три слова було: „Приходіть, Грицьку, мерщій". Ось і біжить Грицько Ловців, ковтаючи холодний вітер.

Підчас ходу думати тяжко. Підчас ходу одна думка в голові гуде на всякі голоси: погано ясочці. Чомуж би так екстра?

А ясочці справді погано. Сидить вона в блідому вікні, плаче, сльози капають на Грицьків лист.

Багато разів перечитала Наталя Никонорівна той лист. Багато разів підходила до зеркала. Щож! Вонаж і справді дуже гарна. Чиж так їй жити, як тепер?

У сумерку все горе тяжче, і в сумерку Наталі було жаль себе. А тихий дзвін годинника й покинута на долівці книжка нараз стали нестерпні.

— Піду, — подумала нараз Наталя Никонорівна.

Тоді то Грицько по три сходи — на пятий поверх. Дух заперло. За дзвіночок шарпнув. Двері відчинила Наталя Никонорівна.

А Грицько й не бачить нічого.

— Чи тут, — питається — жие Наталя Никонорівна?

Всміхнулася. — Бровами моргнула Наталя.

— Заходьте, — каже — Грицьку, в оцю кімнату.

— Ага, — закричав Грицько й узяв Наталку за руку. — Йдемо, ясочко. Йдемо зараже. Ну, щож надумуватися? Все буде. Все на світі...

Ох, погано знає Грицько жіноче серце! Чи так треба сказати? Чи так підійти?

— Ось як, Грицьку? — з серцем говорила Наталя Никонорівна. — Купити мене думаєте? Так знайте, не за гроші я до вас рішилася. Не за гроші. Слово даю. Причина така є, та не зрозуміти вам її. Ну, та все

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ ПОКІЙНИЙ ЛЬОНГИН КОВТУН МІГ БУТИ „ЦАРИСТОМ", А РІВНОЧАСНО Й „СОЦІЯЛІСТОМ" В ОДНІЙ ОСОБІ?

Наскільки маємо вірити нюйорській поліції, а за нею й місцевим американським часописам, — то покійний Л. Ковтун мав бути не тільки „царистом", але й загорілим оборонцем „Неделимої Расеї". і як такий він нібито завзято поборював московських комуністів в Америці. Цим він напитав собі ворогів, а тому не дивно, що остаточно впав жертвою якихось „червоного" московського хулігана.

Але це тільки одна сторона медалі, як то кажеться, бо коли маємо вірити нашій пресі, а головно „Свободі" ч. 172 з дня 26 липня с. р., де була вміщена під заголовком: „Загадка смерти Ковтуна ще не розвязана", то виходить, що покійний Л. Ковтун був не лишень з роду, але й ціле своє життя почував себе Українцем, дорожив українською справою на еміграції, був з переконання поступовим, або навіть „соціялістом".

А що покійний, хоч і „поступовець"-соціяліст, то як свідомий Українець поборював диктатуру „московського пролетаріяту".

Але, як би там воно і не було, без огляду на мотиви, задля котрих позбавлено життя нашого громадянина, нюйорська поліція повинна перевести як найдокладніші розшуки, щоб зрештою знайти вбивників. Тоді й мотиви вбивства будуть виявлені, а покищо все закрито таємницею. Можна багато дечого думати, але факт є лише один.

Знавши покійного від ряду літ тут в Америці і стикаючись з ним час від часу підчас ріжного роду наших віч, здвигів, концертів, тощо, я вважав покійного ідеалістом. Покійний ховався зі своїм „соціялізмом". Був він ним, але завжди був сперше Українцем, себто далеким від усяких „інтернаціоналізмів". Хай йому, хоч і чужа, земля буде пером!

Михайло Беля.

ЕКЗОТИКА НА РОЗЗБРОЙНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Тевфік Русту бей, міністер закордонних справ Туреччини, не подобає дійсно на дикого Турка з казок „Тисячі й одної ночі". Це дрібний, ніжний чоловічок. Чоловік із канцелярії а не з боєвища. Темноволосий, краска лиця жовтава, ніс гострий, очі за склами. Усміх трохи змучений, терпкий. Мабуть не веселе життя в Анкарі (столиці Туреччини) на службі Мустафи Кемаля. Зате той голос! Це скорострілі, перемінений в машину для видавання звуків. Слово за словом летить із уст Тевфіка Русту бея, наче куля за кулею. І колиб говорив спокійно наче янгол і проголошував, що Туреччина роззброїться, щоби дати примір іншим, то Тевфік Русту бей говоритеме це так, начеб виповідав війну всьому світови. Коли він так говорить дома з жінкою, то певно ввесь дім думає, що в тій родині не перестають сваритися. Тевфік Русту бей вимовляє трохи по варварськи французькі слова, та це не шкодило би. Фахові від фонетики певно можуть сказати, що чули вже тут, як делегати ще більше знущалися над французькою мовою. Зате той тон! Король Карло V. говорив, що французька мова це мова приязни. Тевфік Русту бей говорить нею так, начеб хотів людей пробити. При цьому не говорить поганих річей. Той „варвар" із Анатолії, що є доктором прав, має думки, над якими повинні би роздумувати західні політики.

Перший **перський делегат Мірза Гусейн Хан Алі**, поставою невеличкий, подобає на молодого хлопця. Волосся густе, чорне, вічна усмішка на устах. Хто сказав би, що він говорить по французьки гарно, вчинив би йому кривду, бо він говорить просто зразково, без найменшого чужого акценту. Коли можна взагалі ствердити якийсь акцент у його вимові, то це наголос монмартських барів і монпарнаських каварень. Перс, який валить усяку увагу про патріярхальну країну, куди не доходить цивілізація. Та хто міг би ще таке думати? Минулого року на засіданні Ліґи Націй говорив інший перський делегат про господарську депресію. Та Мірза Гусайн Хан мабуть не студіював господарської депресії, а посвятився найправдоподібніше студіям західної культури із зовсім іншого боку. Він знає ті місця, де треба забувати про депресію й усі неприємності цього світа.

Та що є ті зевропеїзовані Азіяти в порівнанні зі **шейком Гафізом Вагбі**, делегатом „геджаського та нейдського королівства". Шейк Гафіз Вагба це східний вельможа з найбільшою виставністю, фантазією. На перше засідання тієї конференції той муж атлетичної будови прийшов у білій рясі, з мальовничим накривалом на голові, що спливає глибоко як турбан із короною на верха. Ззаду вважали його за жінку через тую рясу та корону. Мальовничо сів, мальовничо переніс це, коли проти нього уставилося кількадесять фотографічних апаратів, маєстатично стояв до моделю малярям. Та це лише на перше засідання прийшов він у своїму мальовничому одязі. На інші приходив цей шейк у звичайному одязі.

Ага Хан, один з індійських делегатів, мабуть найбогатший чоловік світа. Колиж не найбогатший, то один і найбогатших. Цей пан же більшу частину року у Франції, заміняє Париж на люксусові замки над норманським побережі або на Рівієрі. Ага Хан це князь одної з напів самостійних індійських держав. Крім того є головою якоїсь індійської церкви, отже щось наче цісар і папа в одній особі. Статистичних клопотів видно не багато має, бо інакше не займався би так перегоновими кіньми в Парижі. Це вже шпакуватий пан, товстий, лице широке, виголене, носить зовсім не княжі й не папські окуляри, темної краски лиця. Говорить по англійськи — що є очевидною демонстрацією льояльности для його Величности англійського короля — бо знає й французьку мову зовсім добре. Той мультімільярдер оженився недавно з убогою дівчиною, яку пізнав у Е ле Бен, як крамничну помічницю.

ЧИ РОЗПІКАННЯ МАСЛА ВБИВАЄ ВІТАМІНИ?

Досі загально думали, що через розпікання пропадають вітаміни в маслі й тому лікарі поручали, щоби можливо як найбільше їсти й уживати в куховарстві нетоплене масло. Найновіші проби проф. д-ра А. Шойнерта над тим, який вплив має розпікання на вітаміни в маслі при печенню, смаженню й топленню аж до брунатного, виказали, що при звичайних способах домашньої господарки скількість вітаміну А значно не зменшається. Щойно як розпікати його довший час при 160—200 ступінях на ненакритій сковороді, то щойно тоді сильно зменшається скількість вітаміну, але не так, щоби він зовсім пропав.

— Як тобі не встидно! Вчора ти знову прийшов пяний до роботи!

— Що ти? Мені й не снилося!

— Таж ти вчора сам признався?

— Мало то чого скаже чоловік по пяному...

—o—

— Чому Стопкин сьогодні не прийшов до роботи?

— Та так... З домашніх причин...

— А саме?

— Дім, що він у ньому жив, завалився.

ТРАГЕДІЯ КИТА.

Норвеські рибалки закидали сіти на морі на північ від Бергену. Нараз побачили на овиді білий стовп води, який викидав кит. Зараз побачили й кита, як із усіх сил плив до фйорду та викидав вузкі стовпи води.

Спершу думали, що то китова любовна пригода, бо кити тоді все так поступають.

Одначе тієї самиці не здогоняв подразнений самець. Вона була сама.

Та ні! Нараз рибалки побачили, що з води вистає наче меч. Це кита здоганяла велика риба-пажор звана пилас (saw-fish), яка має рот продовжений мечовато. За нею друга, третя така риба. Бо пилас рідко коли вибирається на лови сам один. Що пилас подибле по дорозі, вбиває, бо дуже пажерливий. Не боїться ні тюленя ні моржа.

Нараз рибалки побачили, що кит застряг на мілині фйорду. Зрештою для кита й так не було ратунку, бо пилас скорше пливе та є витреваліший. А тепер сталося щось несподіваного. Кит, це була самиця, в смертельному жаху породила молоде. В тій хвилі може ще сподівалася, що вороги розшарпають лище її, а подарують життя молодому. Зібрала всі сили, дісталася з піску та пірнула в воду, просто проти своїх ворогів.

За кілька секунд перші два пиласи кинулися на її живіт, три інші розривали їй хвіст, інші взялися до її грудей.

За кілька хвилин вода довкола зачервонілася від крови самиці. Її тіло розшарпали на шматки. Великі шматки мяса, товщу та шкіри пливали по морі. Колиж рибалки доплили до молоденького кита, воно було вже неживе. Витягнули його на чердак і передали до музею в Берліні. Там воно буде корпусом делікті китової трагедії.

Большевицьке зачароване коло.

Ревізор: Слухайтеж! Вся ваша цегла розсипається в пісок!

Завідуючий: Нічого страшного! Ми з піску знову цеглу робитимемо! В нас нічого не пропаде! Будьте спокійні!

одно, ідемо.

У дверях стояв чоловік із довгими вусами й гострим носом. То був чоловік Наталі Никонорівни.

Ідеш? — спитав він тихо та поправив із схвилювання вуси свої довгі. — Ідеш, — повторив і з болем стиснув їй руки. Слухай, Наталю. Ось зараз, тут я вбю себе... Не віриш?... Ось порахую до пятьох, а коли ти не надумаєшся...

І став рахувати, і коли сказав — чотири і голос його задрижав, Наталя нараз розсміялася. Дзвінко, обидливо. Перехилила голову взад і сміялася.

І за руку Грицька взяла, і засміялася знову, і тихенько, і не глянувши, на чоловіка вийшла.

А сходами бігли вони скоро та чули за собою спішний біг.

— Стійте, — кричав довговусий. — Господи, так щож це! Стійтеж! Наталю!

На вулиці, на вуглі, біля аптики здогонив їх.

— Що? — спитала Наталя.

— Не віриш? — дивувся довговусий — нагнувся ій до ніг і поцілував брудний сніг.

— Ні, — сказала Наталя і пішла геть.

5.

Диво теж на Косій вулиці! Жиє у Грицька дочка Никонора Пилипича. Смішно дуже! Дивляться люди, в вікна заглядають.

А Грицько ходить — ніс задер, любується, дарунки Наталі робить.

— Перстенець цей тобі, ясочко, за це, що довговусому не повірила. А це за те, що ти моя жінка.

Рано Грицько до служби, а старенький приказ найстрогіший: ходити коло Наталі, забавляти її та в нічім не перешкаджати. Стара геть ошаліла, ходить коло Наталі, оком водить, а сама мовчить. Лише рано про сни говорить.

— Наче — повідає — вдарив хто в підложечку... Дивлюся — мущина з ясною бородою і топір у руці. Це під пятницю, затям це собі, красуне. Зірвалася я, хрестом відмахуюся, а він фур — і нема його... Лямпочку нібито засвітила перед угодником-заступницею... Глип у зеркало несподівано, а лиця я не маю. Порожнє місце. Рукою мацаю — нема лиця. А в зеркалі дуля дразниться.

Наталя Никонорівна мовчки слухає, та про своє думає, а бабуся очима обиджається — так під пятницю всеж таки.

А вечером Грицько зі служби. Чистий, причесаний і навіть перфумами від нього пахне. Рученьку Наталці Грицько погладжує, пестить рученьку та про весілля балакає.

— Весілля — каже — відбудемо тай із Петербурга, по Волзі. На людей глянемо, по Волзі поїдемо на пасажирськім... Панські твої привички захована. Живи, ясочко.

Мовчить Наталя. Щож? Не привикла тай кінець.

— Ех, ясочко! Дуже тебе люблю, Скажи — все зроблю... Весілля таке справимо — дим до неба. Всіх запросимо. Сам піду просити. Професора одного знаю, письменника одного знаю також. Не скучатиме Наталочка. Що?

Мовчить Наталя, пестить Грицькову голову.

6.

На високій шафі стоїть лямпа, вертить вогненним язиком, підскакує. В кімнаті танцюють. Танцюють, мовчать, ніхто не всміхнеться.

А дуже гарно дідусь на гармонії грає. Лише невесело. Годі сліпих на весілля просити — душу всю вивернуть. Бач, гадина, як тоненько перебирає.

Ходить Грицько з невістою, себто тепер із жінкою, до гостей всміхається, а душа гуде.

І з чогоб то було так невесело?

Все якнайгарніше вийшло, благородности також у всьому не мало. Ось і дідусьо в сурдуті — не хто інший — професор Блюм фільософує з рудим студентом.

А побіч у кімнаті бабуся з босою дівкою стіл прибирають. На столі навіть цвітка є — кому цікаво понюхати.

— Будь ласка, дорогі гості, не погордуйте.

Сіли за стіл, так зле сіли. Мовчки пиріг їдять. А як випили раз-другий — сміх пішов по столі. Сміються всі, а причин важних нема.

І професор Блюм усміхається, до рудого студента липне.

— Я сам — каже — був такий. Дуже люблю студентів. Випємо за науку й за освіту.

І нараз Наталя також підіймає склянку й усміхається.

Мовчала я все, а тут, мовляв, і я з вами.

Кривдно дуже Грицькові.

Та й рудий на Наталку чогось задивляється. По свому їй оком моргає, та, може бути, й ніжку, гадина, під столом тисне.

Ох, та й противний же Грицькові той рудий! Так ось і в пику тарахнув би.

Грицько з професором бесідує мудро а сам на студента оком:

— Ви, — каже — професоре, за науку випиваєте, а між іншим — тьфу ваша наука.

Професорові й збивати нічим. Сидить на кріслі, непокоїться, ротом віддихає. А Грицько йому все поважно:

— Таа-к. Я наукою вашою погорджую. Смішно! Про землю, наприклад, скажімо: куля і, так сказати, обертається... А що це ви за такі, що якраз і вгадали? Ось скажімо, за пятьдесять літ або, може бути, менше, візьме хтонебудь і скаже на ваш спосіб: а земля таки не обертається, і не куля вона, ба й... чорт його знає, що скаже. Тьфу на вас!

Тут усі витріщилися на професора, мовляв, ось який хлопець із Грицька.

А тут іще діякон Гавриїл словечко вставив:

— Ми, — каже — інтелігенція, хоч і дуже поважаємо вас, Григір Палич, так сказати шануємо дуже, одначе земля рішуче є кулею, що доказано науково та критикою — сказав на професора ось так рукою. Мудра бестія той діякон Гавриїл!

Так, велика розмова вийшла, вчена. Грицько то на професора то на студента оком. А студент нічого — рибу їсть. Не жаль, самособою, хай їсть, та лише шкідливий той рудий?

А професорові, либонь, дуже жаль стало за науку. Григореві Паличові він і словечка — бачить, сидить чоловік із круглими очима — так він до діякона Гавриїла. І чогоб це він до діякона Гавриїла?

— Ви, — каже — зі своєю огидливою фільософією теє...

А Грицько зірвався з крісла та по столі кулаком.

— Бий, — кричить — їх... руду інтелігенцію!

Збилися гості, присіли інші...

— Ех! — закричав Грицько та насів на студента.

7.

Довговусий ішов на двірець. Сьогодні вони відїжджають із Петербурга.

— Така це погана справа — думав довговусий.

— Чого мені йти би. Даремне йду. Їй-Богу, даремне. Я ось на них гляну одним оком і піду. Не з романтизму гляну, не очима, так сказати, кохання... хе, хе, а здалека, з великої цікавости... Я навіть тішуся. Мені, милостиві панове мої, на неодно зовсім наплювати, мені, милостиві панове, смішні навіть в дечому високі почування кохання. Подумаєте — бреше? Ось скажімо, й Наталя подумає про мене — погиб з великого кохання. Навіть ось вбити хотів себе... Нісенітниця. Чисті нісенітниці. Себто, може бути й убив би був себе, колиб, скажімо, повірила. Дурниці, лане мій. Шарлятанство. Жіноча, так сказати, природа потребує гострости, так ось — будь ласка... Хе, хе... А мені смішно. Слово чести, смішно. Ну, що я можу порадити — смішні всякі трагічні почування. Самособою, зле, що вона з Грицьком. Я навіть знову готов на всякі потрясення, одначе кохання... хе, хе...

Тут довговусий зупинився біля двірця.

— Підіждемо, — сказав він голосно. — Поглянемо, приглянемося. Вони напевно під руку підуть. Усеж таки для Грицька це принадно. А вона з такою делікатною усмішкою. Вона все так делікатно всміхається. Напередодні ось приходить. „Що?" — питаюся. „Не можу — каже — з тобою жити. (А сама так усміхається). Не можу, — повідає — більше жити. Не живий ти. Ну, зроби щонебудь людського. Вбий мене, або що. Грицька, нарешті, вбий.

Гм, Ніжна первісна причина, ніжненька. Самособою, гострота почувань... Та не в цьому річ. Тут, можна сказати, історична перспектива. Тут, ох як широко! Тут, можна сказати — історія. Так, історія та інстинкт. Скажімо, за сорок літ, синю кров, хе-хе, їм переллємо. Ось воно що. Може, я і не противлюся тому... Ну, куди ти, бабо, прешся? Потрутити можеш. Бачиш, чоловік у якійсь справі стоїть.

І справді: баба з мішком і кошем штовхнула довговусого в живіт.

— Дурепо, — сказав довговусий. — Та чортова баба!

А за бабою на два кроки двоє під руку.

Вони!

— А, — всміхнувся Грицько — ви тут!

Не відповів нічого довговусий та пішов за ними слідом. Ідуть долі вагонів — не обернуться. І довговусий ззаду.

— Тут, — сказав Грицько — і ввійшов у вагон.

— Наталю!

— Що?

— Не віриш? — глянув їй у вічі довговусий.

— Ні, — сказала Наталя — та ввійшла у вагон.

„Під вагон, чи що, кинутися?" — змучено подумав довговусий, коли поїзд, залізом тарахкаючи, рушив із місця.— Ось під оцей".

Постояв довговусий з секунду, підвів очі, а в вікні Грицько з Наталкою. Наталя — та спиною, а Грицько всміхається тай ручкою махає, мовляв: Прощавайте, щасливі зостаньте.

Постояв довговусий, постояв, і поплентався тихенько до виходу.

СЕЛО, В ЯКІМ ЛЮДИ НЕ ВМИРАЮТЬ.

Це село називається Салекіо, а воно у провінції Новарі, на швайцарсько - італійській кордоні, 1,600 метрів понад поверхнею моря. Від 1923 року там не вмер ніодин чоловік. І не народився там не вінчався.

Населення має Салекіо всього 450 душ, самі чабани (пастухи). І начальник села чабан. Називається він Антоніо Палі. Живе, як і всі інші тамошні люди, в деревляній колибі. Вузкою коміркою, що є складом дров, переходите до низької світлиці. Все в тій світлиці чистеньке, навіть долівка білесенька, аж світиться. Під стелею висить тека для найважніщих вітівських документів, а на шнурку до стіни привязана ручка з пером.

Він має 79-тий рік. Очі бистрі, волосся й борода білі, ще не були в барберні. Краска лиця здорова, ростом він високий, одежа селянська, вовняна, власного виробу. З вдоволенням говорить про те, що його рідне село так відрізане від решти світа.

Про своє село оповідає таке:

— Ми тут усі втішаємося найкращим здоровлям, не знаємо лікаря. Повітря тут здорове, вода чиста. Імо лише здоровий харч. Алькоголю не знаємо. І не куримо. Носимо вовняну одежу, йдемо вчасно спати, а встаємо з сонцем. Тому, що так живемо, то ми здорові й веселі. Щось більше, чому тут люди не вмирають, я сам не вмію сказати. Священика, самособою, ми повинні мати, та під теперішню хвилю його в нас нема. Живемо наче брати, один одному помагає в роботі, скільки може. Довгі роки ми відрізані від світа, тому ми привикли до того, що рахуємо лише на власні сили, а вміємо теж гамувати наші бажання. Почуваємося щасливими в нашій скромности. Інакшого навіть не бажаємо. Суперечок і незгод не знаємо. Крадіж у нас неможлива. Парубки в нас женяться пізно. Підсоння тут холодне, тому пристрасти тут скоро не розпалюються. Дівчата привикли ждати. Ждуть спокійно. Потім віддаються і з них добрі жінки. Тут багато людей, яким уже давно минуло девятьдесять літ. Чому ми так довго живемо, над цим собі ніхто з нас не сушить голови. Кажемо, що як життя прийшло, так піде.

Гість (до малої Ірки): Чи мама дома?

Дитина: Нема, вийшла.

Гість: А не знаєш, коли вернеться?

Дитина (відхиляє двері до сусідньої кімнати) Мамо, а тепер що маю сказати?

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда на Рідний Край.

Як кождого року, так і цього Чорноморська Січ І-ша сотня в Ню Йорку не осталась позаду інших і пішла з колядою в цїли збірки на Рідний Край.

Хоч цей рік через безробіття тяжкий, то всеж знайшлися щирі Українці, які памятають на свій громадський обовязок і своєю лептою збільшили збірку коляди, яка принесла загальну суму $156.

За цю суму, яку зібрано поміж нюйорським громадянством, Січ щиро дякує жертводавцям.

Коляду зложили слідуючі: по 5 дол.: о. П. Понятищин, М. Ковердович, Н. Марків, С. Ковбаснюк; по 3 дол.: о. І. Іванишин, М. Симинюк; по 2 дол.: о. В. Купчинський, К. Ґуральний, О. Семчук, Ярема, В. Мацинюк, Т. Стельмах, Л. Крізар, Е. Оликсович, Н. Кавецький. Т. Чіп, В. Стефанів, Я. Тарас, Укр. Базар, Г. Аґрис, п. Когут, п. Драґінда, І. Перчишин; по $1.50: Я. Дилов І. Кузик; по 1 дол.: Н. Куций, Мельничук, Солтис, П. Прибільський, Г. Хлистун, п. Мандзюк, Колоніял Прінтінґ Ко., С. Мелещук, М. Шебрик, п. Калинович, В. Когут, С. Дармограй, І. Заячук, п. Ґула, Сойка, Г. Ковердович, В. Ковердович, Л. Богатець, Я. Пшик, О. Олешко, С. Сірка, І. Гаврищук, І. Галак, П. Драґов, М. Макарчук, М. Миркун, Н. Близнак, К. Маринюк, П. Стасюк, С. Похмурський, С. Амський, С. Мандзюк, п. Орпач, А. Осачуківна, Г. Рудий, п. Савіцький, А. Прончак, І. Бих, Н. Гладун, І. Рига, К. Мигаль, В. Лилак, п. Авраменко, Д. Шаленда, І. Андрушко, І. Витвицький, Я. Коцький, Ц. Стасюк, Ф. Огроцький, п. Кулинич, д-р Н. Пелехович, І. Ярмола, п. Мазурчак, Т. Яремчук, І. Сухий, В. Дразуренок, п. Мельничук, Г. Мурмило, С. Бура, В. Дроботій, І. Доскач, М. Скубова, М. Макаренко, С. Процько, П. Кімбальський, Л. Бучак, В. Лазута, П. Назарчук, М. Варениця, В. Кучмак, Ю. Чипіль, Т. Войтович, А. Пухальський, І. Різник, І. Хоміцький, Баран, А. Совська, С. Мирись, П. Кушнірик, В. Окпиш, Я. Якимишин, Я. Чипіль, Н. Олійник, А. Войціхова, п. Савчишин; по 50 цнт.: Т. Карпович, п. Галичин, Бодновський, Босий, Клепач, Горингілевич, Сойко, А. Рудий, В. Степанківський; Ратушний 45 цнт.; по 25 цнт.: Федор і Карпович, а $1.05 центів від ріжних осіб дрібними.

Згадану суму розділено на слідуючі цїли: для Рідної Школи 31 дол.; на У. В. О. 25 дол.; на політичних вязнів 50 дол.; на інвалідів у Львові 25 дол. і на інвалідів у Буковині 25 дол. Гроші переслано через Обєднання 30 липня 1932 р.

І. Перчишин, скарбник.

Марко Скритий.

ПЕРША ЛЮБОВ.

В днях юности своєї
Я хату будував;
Для тебе і для себе
Будучність я снував.

У хаті тій, палаті,
З тобою, гей у сні,
Хотів свій вік провести
У щастю і любві.

У хаті цій, палаті,
Жию я сам оден,
Як серед піль широких
Росте буйний дерен.

І від тих хвиль хлопячих
До нинішнього дня
Я все ще виглядаю,
Чи йде любов моя...

В РІДНОМУ ЛІСІ НА УКРАЇНІ.

Сонце гріє, нагріває,
Все ховаєсь в холодок,
Літо з хати виганяє
У діброву, у лісок.

В лісі любо, мило, темно,
Запах моху і трави,
Повіває вітер чемно
Холодочком із води.

Старі дуби все закрили
Блакит небес у горі,
А берези похилились
І дрімають так собі.

Там голубка заворкоче,
Дятель цьокає в кору,
Сова витріщила очи,
Серна ціпчала вгору.

Лиш по лісі затріщало,
Схопивсь заяць із сну,
Лис зигзаком непомало
Сховавсь у гущу лісну.

Ось на краю вазирає
Ясна поляна лісна,
З трощі вода випливає,
Здається темна без дна.

Став банщить поміж осоки,
Вдалі млин чуть клекотить,
Заховавсь в густії млаки,
В дебрах річенька шумить.

А на берегах у мосі
Рядом товстії гриби,
Поруть землю печериці
Немов просяться — бери.

В зрубі молодник з травою
Обвиваєсь об пеньки,
Червоніють, як би кровю,
Солоденькі ягідки.

Це малини густо вкрили,
Скільки хоч, бери, збирай,
Сонце з неба гріє мило,
В лісі щастя, в лісі рай.

Рай у рідному лісі,
У родинному краю,
У садочку і при стрісі
Пишу пісоньку отсю.

Пишу пісоньку далеко
Від родинного краю,
Через море, сині гори
Дар Україні даю.

Дар великий серця мого
До України любов,
Час прийде й життє віддати,
Душу і тіло і кров.

Дмитро Захарчук.

Одна Жидівка пішла до рабіна довідатися, чи скоро вернеться до неї її чоловік, що десь пропав без вісти. До рабіна Жидівки не допустили. Їй прийшлося написати просьбу на папери та передати ученикові. Рабін відповів, що чоловік вернеться за пів року. Ученик, що передавав їй рабінову відповідь, додав від себе:

— А я тобі кажу, що він ніколи не вернеться.

— Паршивче! — скрикнула Жидівка — чому ти думаєш, що ти більше знаєш, ніж рабін?

— Тому, що рабін бачив твоє письмо, а я бачу твою морду!

—o—

Пан Кастанієнбавм купив жінці на іменини срібного лиса. Жінка оглядає футро й каже:

— Майорку, мені здається, що той лис фальшивий.

— Тобі здається — відповідає чоловік. — Найправдивіший лис також фальшивий. Це вже така вдача в тих лисів.

НЕМОВЛЯТА ПАХНУТЬ ЦВІТАМИ.

Люди з добрим нюхом кажуть дуже часто, що немовлята пахнуть цвітами. Німецький письменник Карло Людвик Шляйх каже: „Нема нічого над запах тіла немовляти". А часто матері кажуть, що їх діти пахнуть фіялками.

Відси повстали оповідання про цвітисту душу немовлят. Лікарі старалися пізнати причину того цвітистого запаху, що виходить із немовлят. Досі напевно не знати, чи походить це з ацетону, який обявляється в поті, чи є в звязку зі змінами, які переходить шкіра, а які спричинюють молочні страви. Цей запах є в звязку з присутністю вітаміну „А", який управильнює ріст дитини. Той вітамін „А" є в соку морелів і в деяких інших овочах, головно в буряках. Є того вітаміну досить також у молодих трапах і билинах і відси він переходить до молока ссавців.

Отже є правдоподібне, що молоко (чи материнське чи фляшкове) приносить немовлятам складник, яким вони пахнуть. Той здогад потверджує факт, що новонароджені діти того запаху ще не мають. Щойно другого або четвертого дня після народження обявляється той запах дуже замітно. Та лишається дітям і пізніше, головно коли їх добре доглядають.

Багато лікарів непокоїть цей запах, бо вони думають, що це може бути ознакою деяких недуг. А саме при захорованні жовтачкою, мовляв, пахне дитина фіялками. Дуже можливо, що ще колись із запаху будуть вгадувати, що саме бракує дитині.

У большевицькій робітничій касі хорих.

Лікар: Гм! Я у вас знаходжу симуляцію.

Хорий: Велика штука! Це вже третій лікар мені сказав! А щоби рецепту написати та вилічити цю проклятý симуляцію, то того ніхто не може! Ось лікарі!

НЕ ПОМАГАЮТЬ ПЕРЕСТОРОГИ.

Недавно тому читали ми перестороги в наших часописах, щоби не передержувати в дома грошей, бо знайдуться на них охочі. Пропала якась там тисячка долярів в одного адвоката, ограбили кількадесять тисяч золотих церковного майна, там знов в лісі за сто кількадесять золотих покалічили чи навіть вбили людину. Оттакі відомости щораз вичитуємо в газетах.

Але видно, що ці перестороги не помагають! Бо перед 3 днями зголошується в нашім Союзі молодий господар П. С. з Березова середнього й каже, що в ночі з 18 на 19. 5. вкрали у нього 370 долярів, з того 350 канадійських долярів, а 20 американських. Пять штук банкнотів було по 50 долярів, тому просив уважати при купілі більших банкнотів.

— Звідки маєте гроші? — питаємо.

— Привіз з Америки.

— Чому ви не дали їх до каси?

— Бо хочу купити грунт — відповідає.

— Чи не знаєте, що каса виплатила би вам скоро ті гроші і ви були би не наразилися на втрату?

— Волів мати гроші при собі.

Додаємо від себе: І волів їх стратити! Та добре, що на тім стало, а то буває ще гірше.

—o—

Недавно приходив до нас один „Американин" зі сусіднього села під Коломиєю і кілька разів міняв 100-долярові банкноти. Опісля раз сказав, що зложить 1,000 долярів на ощадність, які приготовляє на купно. Пішов і вже більше ми його не бачили. Може купив що, а може також зявиться в касі з викривленою міною і скаже, що вкрали йому гроші, бо перестороги не помагають!

—o—

Є в другім сусіднім з Коломиєю селі С. одна бідна жінка. Має вона щось триста долярів і держить їх у скрині та що дня заглядає, чи хто їх не вкрав. Аж порадив їй брат віддати гроші до каси, бо там і певно, і прирoсте процент. Не хотіла, але, боячись за гроші, віддала в переховок до брата, а той дав до каси. Умова: кожної хвилі, коли прийде, може дістати свої гроші.

Через два тижні вибрав гроші, а через тиждень знову їх повернув.

— Що сталося, що поновно вкладаєте гроші? — питаємо.

— Сестра захотіла їх конче побачити — відповідає.

— А тепер?

— Знов на якийсь час віддала до переховку, а я їх тут приніс, бо боюся за життя.

За кілька днів сподіваємося, що будемо виплачувати ту вкладку.

—o—

Значить, перестороги таки не помагають! Ще нераз будемо вичитувати подібні випадки крадежей і убийств, ще нераз прочитаємо перестороги, але, загал нашого громадянства їх не чує! З прикрістю приходиться нам ствердити правду про себе: „які ми ще бідні!"

(„Новий Час"). **І. Пашкевич.**

Марко Скритий.

СОН.

Нині ти знов мені приснилась
Така захурена, сумна,
Наче осінній лист пожовклий,
В якому вже нема життя.

Уся ти вбрана в чорні шати,
Гляділа жадно у вікно,
Водила зором, щось шукала...
... І не побачила його!

І не побачиш його зараз,
Не зараз зійдетеся ви —
Оце він вірш тобі складає
У сірій келії тюрми.

— А як ся маєш, приятелю! А так давно бачився з тобою! Де ти бував?

— А ти не чув? Таж я їздив женитися! Ось і фотографія її. Подивися! Що, подобається тобі??

— Гм, якби то сказати? Мабуть бувають і поганіші.

— Що, що?! Що ти сказав?

— Ох, ні, перепрошую тебе! Не бувають!

ТАРЗАН І ЗОЛОТИЙ ЛЕВ.

(14)

Ранком другого дня Тарзан вирушив зі своїми Вазирами в дальшу дорогу до міста Опар. Давши точні вказівки дикунам як іти, він рішив податися на розшуки того, хто вбив козу. Скоро Тарзан знову надибав сліди людини й по них пішов далі. Несподівано наткнувся на велику малпу, що лежала вбитою на його дорозі. Це була малпа з того самого племени, серед якого виріс сам Тарзан. Отже мабуть недалеко були й інші малпи, бо труп ще був свіжий.

Тарзан виняв з тіла малпи стрілу й знову переконався, що вона зроблена цивілізованими людьми, бо була фабричної роботи. Не лишалося більше сумніву, що сюди забрили білі люди. Вони вбивають не тільки кози, але й малпи, серед яких виріс Тарзан і до яких він почуває братню приязнь. Він закипів гнівом — тепер уже не був лордом Грейстоком, а дійсним Тарзаном з малп, що горів ненавистю й пімстою до білих людей, які вбивають його братів.

Не довго думаючи, Тарзан подався далі, щоб нарешті довідатися, хто це вдерся в його джунглі. Хто це забрався сюди й несе з собою смерть мирним мешканцям джунглів. Тарзан поспішив уперед, обнюхуючи повітря. Нарешті він почув запах малп його власного племени. Поспішив податися на цей запах, щоб розпитати своїх товаришів про все, що сталося, хто вбив їх брата. Перестрибуючи з дерева на дерево, Тарзан поспішав вперед.

—o—

Скоро він побачив на дереві кілька малп, а під деревами зібрані майже всі малпи його племени. Видно було, що малпи дуже стурбовані й пильно стережуться ворогів. Та Тарзан ще не забув, як підійти до них найближче, а потім, щоб не злякати передчасно своєю появою тих молодих, що його ще не знали, він почав кликати їх малпячою мовою. Всеж поява його викликала трівогу й малпи, що стерегли приходу чужих, підняли трівогу.

—o—